

Dosarul nr. 2rh-65/22
2-13058707-01-2rh-30052022

Prima instanță: Judecătoria Hîncești (jud. V. Sîrbu)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. B. Bîrca, M. Moraru, M. Ciugureanu)
Instanța de recurs: Curtea Supremă de Justiție
(jud. V. Doagă, N. Clima, I. Corolevschi, I. Oprea, S. Moldovan)

ÎNCHEIERE

14 septembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Dumitru Mardari
Victor Burduh
Mariana Pitic

examinând cererea de revizuire depusă de către Mihail Vicol și Iulia Vicol, reprezentată de avocatul Petru Bobu,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Întreprinderea de Stat Întreprinderea pentru Silvicultură „Hîncești-Silva” împotriva lui Mihail Vicol, Gheorghe Vicol și a Iuliei Vicol cu privire la evacuarea din imobil, fără acordarea altui spațiu locativ,

împotriva deciziei din 06 noiembrie 2013 a Curții Supreme de Justiție, prin care a fost admis recursul declarat de Întreprinderea de Stat Întreprinderea pentru Silvicultură „Hîncești-Silva”, au fost casate decizia din 25 iunie 2013 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 28 ianuarie 2013 a Judecătoria Hîncești și a fost pronunțată o hotărâre nouă, prin care acțiunea a fost admisă,

constată:

La data de 07 octombrie 2011, ÎS Întreprinderea pentru Silvicultură „Hîncești-Silva” a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Mihail Vicol, Gheorghe Vicol și a Iuliei Vicol cu privire la evacuarea din imobil, fără acordarea altui spațiu locativ.

În motivarea acțiunii reclamanta a invocat că, în temeiul ordinului nr. 110C din 06 octombrie 1978, pârâtul Mihail Vicol a fost angajat în funcție de pădurar la cantonul de pază nr. 7 o.s. Buțeni și i s-a acordat spațiu locativ de serviciu pentru perioada contractului de muncă.

Prin ordinul nr. 82 din 12 noiembrie 1999, Mihail Vicol a fost eliberat din funcție conform art. 38 p. 3 din Codul muncii, iar, în baza ordinului nr. 71 C din 01 august 2000 a fost restabilit în serviciu.

Ulterior, Mihail Vicol a fost numit în calitate de primar în satul Hansca, raionul Ialoveni, contractul individual de muncă fiind suspendat și temporar în funcția de pădurar la cantonul de pază nr. 7 o.s. Buțeni a fost angajat fiul acestuia Gheorghe Vicol.

Reclamanta a afirmat că pârâții urmează a fi evacuați din imobilul situat în cantonul de pază nr. 7 o.s. Buțeni din satul Hansca, raionul Ialoveni, deoarece este o încăpere de serviciu temporară.

ÎS Întreprinderea pentru Silvicultură „Hîncești-Silva” a solicitat evacuarea lui Mihail Vicol, a Iuliei Vicol și a lui Gheorghe Vicol din imobilul situat în cantonul de pază nr. 7 o.s. Buțeni din satul Hansca, raionul Ialoveni, fără acordarea altui spațiu locativ.

Prin hotărârea din 28 ianuarie 2013 a Judecătorei Hîncești, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia din 25 iunie 2013 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de ÎS Întreprinderea pentru Silvicultură „Hîncești-Silva” și a fost menținută hotărârea din 28 ianuarie 2013 a Judecătorei Hîncești.

La data de 05 august 2013, ÎS Întreprinderea pentru Silvicultură „Hîncești-Silva” a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârilor judecătorești și restituirea cauzei spre rejudecare.

Prin decizia din 06 noiembrie 2013 a Curții Supreme de Justiție, a fost admis recursul declarat de ÎS Întreprinderea pentru Silvicultură „Hîncești-Silva”, au fost casate decizia din 25 iunie 2013 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 28 ianuarie 2013 a Judecătorei Hîncești și a fost pronunțată o hotărâre nouă, prin care acțiunea a fost admisă. Au fost evacuați Mihail Vicol, Iulia Vicol și Gheorghe Vicol din imobilul situat în cantonul de pază nr. 7 o.s. Buțeni din satul Hansca, raionul Ialoveni, fără acordarea altui spațiu locativ.

La 30 mai 2022 Mihail Vicol și Iulia Vicol, reprezentați de avocatul Petru Bobu, au depus cerere de revizuire împotriva deciziei instanței de recurs, solicitând admiterea acesteia, constatarea încălcării drepturilor lor garantate de art. 6 Paragraful 1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor și a Libertăților Fundamentale ale Omului, casarea deciziei din 06 noiembrie 2013 a Curții Supreme de Justiție și menținerea deciziei din 25 iunie 2013 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 28 ianuarie 2013 a Judecătorei Hîncești și încasarea din bugetul de stat, gestionat de Ministerul Finanțelor, prin intermediul Ministerului Justiției, a sumei de 3600 de euro, convertiți în lei moldovenești la cursul oficial al BNM la data transferului, cu titlu de reparare a prejudiciului moral, cauzat lui Mihail Vicol.

În motivarea cererii de revizuire au invocat drept temei al declarării revizuirii prevederile art. 449 lit. g) din Codul de procedură civilă.

Au menționat că, Curtea Supremă de Justiție și-a întemeiat soluția în baza art. 110 din Codul cu privire la locuințe (anul 1983), în redacția nouă (anul 2012), ce nu interzicea evacuarea din locuințele de serviciu a persoanelor care au activat la

întreprindere mai mult de 10 ani. În decizia din 06 noiembrie 2013, instanța de recurs a menționat că ÎS Întreprinderea pentru Silvicultură „Hîncești-Silva” nu are unde caza noul pădurar, mai mult ca atât, instanța nu s-a expus asupra termenului de prescripție de adresare în judecată, care a fost supus aprecierii de către instanțele ierarhic inferioare.

Revizuienții au susținut că la 03 mai 2014 s-au adresat cu cerere la Curtea Europeană a Drepturilor Omului și la 09 martie 2022 au fost notificați despre inițierea procedurii amiabile, cu ce ei sunt de acord.

La data de 02 august 2022 Mihail Vicol și Iulia Vicol, reprezentați de avocatul Petru Bobu, au depus cerere de revizuire concretizată, solicitând admiterea acesteia, constatarea încălcării drepturilor lui Mihail Vicol și ale Iuliei Vicol garantate de art. 6 Paragraful 1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor și a Libertăților Fundamentale ale Omului, casarea deciziei din 06 noiembrie 2013 a Curții Supreme de Justiție și menținerea deciziei din 25 iunie 2013 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 28 ianuarie 2013 a Judecătoria Hîncești și încasarea din bugetul de stat, gestionat de Ministerul Finanțelor, prin intermediul Ministerului Justiției, a sumei de 2000 de euro, convertiți în lei moldovenești la cursul oficial al BNM la data transferului, cu titlu de reparare a prejudiciului moral, cauzat lui Mihail Vicol.

În motivarea cererii de revizuire concretizată, avocatul Petru Bobu a indicat că la 28 iulie 2022 a discutat cu Agentul guvernamental Dumitru Obadă despre posibilitatea și acceptarea condițiilor încheierii unui acord de soluționare amiabilă. În rezultat, Guvernul a decis inițierea procedurii de soluționare amiabilă a cauzei.

Prin cererea depusă la 11 august 2022, Mihail Vicol și Iulia Vicol, reprezentați de avocatul Petru Bobu, au solicitat, suplimentar la cererea de revizuire din 30 mai 2022 și cererea concretizată din 02 august 2022, aplicarea prevederilor art. 157 din Codul de executare și dispunerea întoarcerii executării, astfel încât Mihail Vicol și Iulia Vicol, conform art. 150 din Codul de executare, să fie instalați în spațiul locativ de unde au fost evacuați.

În conformitate cu art. 452 alin. (1¹) din Codul de procedură civilă, prin încheierea din 03 august 2022 Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție a considerat necesară prezența participanților la proces la examinarea cererii de revizuire și a dispus înștiințarea lor.

În ședința de judecată s-au prezentat revizuienții Mihail Vicol și Iulia Vicol și reprezentantul acestora, avocatul Petru Bobu, care au susținut cererea de revizuire.

În ședința de judecată s-a prezentat reprezentanta ÎS Întreprinderea pentru Silvicultură „Hîncești-Silva”, Zinaida Postolachi, care a solicitat respingerea cererii de revizuire.

La fel, în ședința de judecată s-a prezentat Agentul guvernamental Dumitru Obadă, care a susținut cererea de revizuire.

Audiind participanții la proces și studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea de revizuire este întemeiată și urmează a fi admisă, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 453 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, după ce examinează cererea de revizuire, instanța emite unul din următoarele acte de dispoziție: încheierea de admitere a cererii de revizuire și de casare a hotărârilor sau deciziei supuse revizuirii.

În conformitate cu art. 451 alin. (1) din Codul de procedură civilă, cererea de revizuire se depune în scris de persoanele menționate la art. 447, indicându-se în mod obligatoriu temeiurile consemnate la art. 449 și anexându-se probele ce le confirmă.

Revizuirea este o cale de atac extraordinară pusă de lege la dispoziția persoanelor interesate. Aceasta nu presupune rejudecarea cauzei în mod implicit, ci doar ca efect al admiterii cererii de revizuire, ceea ce prezumă existența temeiurilor în acest sens. De altfel, poate avea loc o ingerință asupra securității raportului juridic.

Totodată, revizuirea este o cale de atac de retractare și nu de reformare, prin intermediul căreia se poate obține anularea unei hotărâri judecătorești irevocabile și reînnoirea judecării în cazurile expres determinate de lege, iar retractarea neîntemeiată a hotărârii contestate poate duce la încălcarea principiului stabilității raporturilor juridice, care înseamnă că soluția definitivă a oricărui litigiu nu trebuie rediscutată fără motive legale. De aceea, legea admite revizuirea numai în cazuri strict determinate.

În conformitate cu art. 447 din Codul de procedură civilă, sunt în drept să depună cerere de revizuire:

- a) părțile și alți participanți la proces;
- b) persoanele care nu au participat la proces, dar care sunt lezate în drepturi prin hotărârea, încheierea sau decizia judecătorească;
- c) Agentul guvernamental, precum și subiecții menționați la lit.a) și b) din prezentul articol, în cazurile prevăzute la art.449 lit. g) și h).

Articolul 449 lit. g) din Codul de procedură civilă prevede că, revizuirea se declară în cazul în care Curtea Europeană a Drepturilor Omului sau Guvernul Republicii Moldova a inițiat o procedură de reglementare pe cale amiabilă într-o cauză pendinte împotriva Republicii Moldova.

Din materialele cauzei rezultă că la 03 martie 2022 Curtea Europeană a Drepturilor Omului a comunicat Guvernului Republicii Moldova cererea Vicol versus Republica Moldova nr. 40650/14, prin care a adresat părților următoarele întrebări referitoare la pretinsa existență a unei ingerințe în drepturile reclamanților garantate de Convenție: „A avut loc o examinare echitabilă a drepturilor și a obligațiilor cu caracter civil ale reclamanților, în modul prevăzut la Articolul 6 § 1 din Convenție? În special, a motivat Curtea Supremă de Justiție în mod corespunzător admiterea recursului în prezenta cauză?”.

De asemenea, Curtea a propus Guvernului RM să ajungă la un acord de reglementare amiabilă a prezentei cauze.

În acest fel, la 28 iulie 2022 a avut loc o întrunire între Agentul guvernamental și reprezentantul reclamanților, în cadrul căreia a fost discutată posibilitatea și condițiile încheierii unui acord de soluționare amiabilă. În rezultat, Guvernul RM a decis inițierea procedurii de soluționare amiabilă a cauzei în vederea remedierii pretinselor încălcări ale Convenției la nivel național. Ambele părți au convenit că în

acest sens, este necesară redeschiderea procedurilor naționale, prin depunerea unei cereri de revizuire de către reclamant, în baza art. 449 lit. g) din Codul de procedură civilă, împotriva deciziei din 06 noiembrie 2013 a Curții Supreme de Justiție.

Cu referire la circumstanțele cauzei, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție notează că la 07 octombrie 2011, ÎS Întreprinderea pentru Silvicultură „Hîncești-Silva” a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Mihail Vicol, Gheorghe Vicol și a Iuliei Vicol cu privire la evacuarea din imobilul situat în cantonul de pază nr. 7 o.s. Buțeni din satul Hansca, raionul Ialoveni, fără acordarea altui spațiu locativ.

Fiind investită cu judecarea cauzei, prin hotărârea din 28 ianuarie 2013, Judecătoria Hîncești a respins acțiunea ca neîntemeiată.

Prin decizia din 25 iunie 2013 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de ÎS Întreprinderea pentru Silvicultură „Hîncești-Silva” și a fost menținută hotărârea primei instanțe.

Ulterior, prin decizia din 06 noiembrie 2013 a Curții Supreme de Justiție, a fost admis recursul declarat de ÎS Întreprinderea pentru Silvicultură „Hîncești-Silva”, au fost casate decizia din 25 iunie 2013 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 28 ianuarie 2013 a Judecătoria Hîncești și a fost pronunțată o hotărâre nouă, prin care acțiunea a fost admisă. Au fost evacuați Mihail Vicol, Iulia Vicol și Gheorghe Vicol din imobilul situat în cantonul de pază nr. 7 o.s. Buțeni din satul Hansca, raionul Ialoveni, fără acordarea altui spațiu locativ.

Față de aceste împrejurări, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că pe rolul Curții Europene a fost înregistrată cererea Vicol versus Republica Moldova (nr. 40650/14), în care reclamantii au pretins la încălcarea art. 6 § 1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor și a Libertăților Fundamentale ale Omului.

Mihail Vicol și Iulia Vicol s-au plâns în fața Curții Europene a Drepturilor Omului pe faptul admiterii de către Curtea Supremă de Justiție a unui recurs, fără a motiva respingerea argumentelor reținute de către instanțele inferioare, care pronunțaseră soluții favorabile lor.

Mihail Vicol și Iulia Vicol au invocat că, ocupau o locuință de serviciu acordată primului, iar, ÎS Întreprinderea pentru Silvicultură „Hîncești-Silva”, responsabilă de gestionarea locuințelor, a inițiat o acțiune judiciară civilă cu privire la evacuarea lor, având în vedere demisia lui Mihail Vicol. Instanțele de fond și de apel au respins acțiunea și au constatat, *inter alia*, că aceasta era tardivă. Curtea Supremă de Justiție, în lipsa unei ședințe publice cu prezența părților, a admis recursul părții adverse, a casat hotărârile instanțelor inferioare și a admis evacuarea lor.

Făcând referire la faptul casării de către Curtea Supremă de Justiție a deciziilor emise în favoarea lor de către instanțele judecătorești inferioare, fără ca o astfel de soluție să fie motivată într-un mod diligent și suficient și fără a se referi la motivele reținute de către instanțele inferioare, Mihail Vicol și Iulia Vicol pretind că le-ar fi fost încălcat dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 § 1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor și a Libertăților Fundamentale ale Omului.

La caz, verificând temeinicia motivelor de revizuire invocate de către Mihail Vicol și Iulia Vicol, reprezentați de avocatul Petru Bobu, în raport cu materialele cauzei, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că în speță este justificată reexaminarea cauzei, or, faptul inițierii unei proceduri de reglementare pe cale amiabilă a cauzei, aspect redat în cererea de revizuire, confirmat de Agentul Governamental prin scrisoarea nr. 06/6839 din 01 august 2022, impune admiterea cererii de revizuire, cu reținerea cauzei în procedura Curții Supreme de Justiție pentru examinarea recursului declarat de ÎS Întreprinderea pentru Silvicultură „Hîncești-Silva” împotriva deciziei din 25 iunie 2013 a Curții de Apel Chișinău.

Cu privire la acordare a unei satisfacții echitabile, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Potrivit art. 6 § 1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public și în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa.

În conformitate cu art. 41 din Convenție, dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a Protocoalelor sale și dacă dreptul intern al Înaltei Părți Contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă. Satisfacția echitabilă poate fi acordată dacă dreptul intern nu permite sau permite doar în mod imperfect, prin repunerea lucrurilor în situația anterioară, înlăturarea consecințelor măsurii incriminate.

Mecanismul de control instituit prin Convenție are un caracter subsidiar, ceea ce presupune, conform art.1 din Convenție, că drepturile și libertățile garantate de Convenție să fie protejate mai întâi prin dreptul intern și aplicate de autoritățile naționale.

Deci, în speță, fiind constatată existența unei violări, statul are obligația juridică din perspectiva Convenției de a pune capăt violării și de a-i înlătura consecințele în așa fel încât să se restabilească, pe cât posibil, situația anterioară violării prin repararea prejudiciului sub formă pecuniară.

Astfel, prejudiciul moral se acordă în raport cu consecințele negative suferite de parte, măsura în care au fost lezate acest și afectată situația socială și materială, iar în temeiul Convenției Europene a Drepturilor Omului, aceste criterii se aplică prin necesitatea ca partea lezată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit.

În hotărârea din 31 octombrie 1995, în cazul Papanicholopoulos și alții contra Greciei, CtEDO a afirmat cu claritate principiul conform căruia „restitutio in integrum” constituie modul adecvat de reparare a prejudiciului și reprezintă o obligație juridică izvorâtă din art. 46.

O hotărâre, prin care se constată existența unei violări, antrenează pentru statul pârât obligația juridică din perspectiva Convenției de a pune capăt violării și de a-i înlătura consecințele în așa fel încât să se restabilească, pe cât posibil, situația anterioară violării.

Repararea prejudiciului cauzat printr-o hotărâre judecătorească, prin care sa încălcat grav un drept prevăzut de Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, poate fi efectuată în primul rând prin modificarea (casarea) acesteia și numai apoi prin acordarea unei compensații pecuniare.

Prin urmare, suma de 2000 euro cu titlu de prejudiciu moral, reprezintă o satisfacție echitabilă pentru nerespectare de către instanța de recurs a garanțiilor procesuale și a dreptului la un proces echitabil și de o evaluare corectă a acestor suferințe.

Totodată, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține prevederile art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, conform cărora orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public și în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa.

Cu referire la solicitarea revizuienților de a dispune întoarcerea executării, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție menționează că aceasta se referă la fondul cauzei și nu poate fi soluționată la etapa examinării cererii de revizuire.

Astfel, din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite cererea de revizuire depusă de către Mihail Vicol și Iulia Vicol, reprezentați de avocatul Petru Bobu, a constata încălcarea drepturilor Iuliei Vicol și ale lui Mihail Vicol garantate de art. 6 § 1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale și a acorda satisfacția morală, a casa decizia din 06 noiembrie 2013 a Curții Supreme de Justiție și a reține cauza în instanța de recurs pentru rejudecarea recursului.

În conformitate cu art. 270 și 453 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Se admite cererea de revizuire depusă de către Mihail Vicol și Iulia Vicol, reprezentați de avocatul Petru Bobu.

Se constată încălcarea drepturilor Iuliei Vicol și ale lui Mihail Vicol garantate de art. 6 § 1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Întreprinderea de Stat Întreprinderea pentru Silvicultură „Hîncești-Silva” împotriva lui

Mihail Vicol, Gheorghe Vicol și a Iuliei Vicol cu privire la evacuarea din imobil, fără acordarea altui spațiu locativ.

Se acordă lui Mihail Vicol satisfacția echitabilă pentru încălcările constatate, prin aplicarea directă a Articolului 41 din Convenției, în cuantum de 2000 de euro (două mii de euro), în calitate de despăgubire pentru prejudiciul moral.

Se încasează de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Mihail Vicol suma de 2000 de euro (două mii de euro), convertiți în lei moldovenești la cursul oficial al Băncii Naționale a Moldovei, la data transferului.

Se casează decizia din 06 noiembrie 2013 a Curții Supreme de Justiție, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Întreprinderea de Stat Întreprinderea pentru Silvicultură „Hîncești-Silva” împotriva lui Mihail Vicol, Gheorghe Vicol și a Iuliei Vicol cu privire la evacuarea din imobil, fără acordarea altui spațiu locativ și se reține cauza în procedura Curții Supreme de Justiție pentru rejudecarea recursului.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

judecătorii

Svetlana Filincova

Galina Stratulat

Dumitru Mardari

Victor Burduh

Mariana Pitic